

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

Skiriamas svetimoj šaly gyvenantiems lietuviams.

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Savaitinio Britanijos lietuvių-katalikų-tautininkų organo Išeivių Draugo kaina

Britanijoje, Amerikoje ir Lietuvoje — metams 8/- \$2. pusei 4/- 1 dol. 3 mėn. 2/- 50ct.

Adr.—

Rev. J. Norbut, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Redakcija pasilaiko sau teisę trumpinti ir pertaisinėti prištus straipsnius, korespondencijas ir šiaip jau raštus. Tik didesnieji ir svarbesnieji rankraščiai laikoma ir gražinama.

No. 28 (69) metai II

17 LIEPOS, 1915m.

Vienas numeris 2d

SK. L. KAT. PAŠALPOS DRAUGIJOS

C. Komitetas praneša skyriams:

SUVAŽIAVIMAS (pusmetinis) delegatų atsibus 24 LIEPOS (subatoj) BELLSHILL Blaivybės ir Skaityklos salėje. Pradžia 10½ valandos ryto. Delegatai turi nesivėluoti. Pavėlavę sutikti turės su nutarimais atvykusių savo laiku. Atvykę po 12 v. vidurdienio neturi teisės balsuoti ir praranda įgaliavimus. Visi delegatai turi turėti ĮGALIAVIMUS ANT RAŠTO. Skyriai pasirūpins delegatus kuogreičiausiai išrinkti ir duoti įgaliavimus ant rašto. Tarpkitų dalykų BUS ant suvažiavimo SVARSTOMA 1. Reikalas atspausti pilnus įstatus knygutėje. 2. Po kiek nariai turi teisę gauti pašalpos: ar per 8 savaites po 12/, per 8 po 8 ir per 20 po 6/ (kas sudaro £14) ar per 16 savaitę po 10/ ir 20 savaitę po 6/ (kas taip pat sudarytų £14)? 3. Delegatų sumanymai. 4. Narių skundus. Centro Valdyba.

C. Pirminink s permainė savo adresą. Kreiptis:

Mr. S. Mikaitis, 16 Beechgrove Terrace, Carfin, by Motherwell.

TRIS AMERIKOS LIETUVIŲ SROVĖS.

Neužginčijamas faktas: Amerikos lietuvių visuomenė išsiskyrė jau ne nuo šio dienos į daugybę partijų, partijelių, frakcijų ir srovių. Kiekviena srovė arba partija turi savotišką pasaulėžvalgą, visai skirtingus principus, idealus, siekius, troškimus, įvairių įvairiausių etikos ir padarumo supratimą, nevienodą taktiką arba veikimo būdą ir tt. Tečiaus visos partijos-partijelės maž daug gali būti išskyrstytos į tris žymesnes sroves: katalikų, laisvamanių ir „socialistų.“

Katalikai remia savo gyvenimą, pasaulėžvalgą, idealus, doros supratimą, etiką ir principus Kristaus mokslu, išreikštu Evangelijoje ir Bažnyčios išaiškinimuose. Toji srovė yra skaitlingiausia, turtingiausia morališkai ir materiališkai, butų irgi neabejotinai galingiausia taip, jog visos kitos srovės podraug sumintos negalėtų eiti į palyginimą. Tečiaus kol kas, ant nelaimės, toji srovė nenusikratė pilnai snaudulį,

daugel kam iš prigulinių prie jos truksta katalikiško susipratimo, apšvietos, mokslo; iš kitos pusės nemaž yra apsilaidimo, kurs ne duoda tai srovei pasirodyti pilnoj galybėje. Kol kas čia daugiausiai darbuojasi kunigai, kodėl pati srovė yra pravardžiojama klerikalizmo vardu, bet palengvel ima atsirasti ir svietiškių inteligentų, katalikų dvasioj išauklėtų. Laikui bėgant tie inteligentai paims vadovavimą srovėje, kur dabar turi vadovauti beveik vieni kunigai. Tas pats buvo seniau ir kitų tautų istorijoje, bet dabar kitaip virto: katalikams gana svietiškių inteligentų. Susilaukus pakankamai svietiškių inteligentų ir lietuviai-katalikai.

Visai priešinga tai srovei kita srovė — „socialistų.“ Toji nepripažinstą ne tik Kristaus, krikščionybės, bet nė jokios religijos, atmeta visokius „pasenusios“ doros pamatus, palieka savo narius turėti idealų, troškimų, siekių ir principų pilniausią anarchiją, arba taip vadinamą „laisvę,“ todėl neretai pas mus „socialisto“ vardu suprantami anarchistai, nepripažinstą nieokių susivaržymų, jokios doros, jokių principų, jokios etikos ir tt. Oficijalskas lietuvių „socializmas“ visas savo spēkas padeda kovai su „klerikalais“ katalikais, jų įstaigomis, jų dvasiškijs ir tt. Kovoje vartoja ginklus, kokie po rankų pakluva. Toji srovė susideda iš tamsiansio lietuvių gaivalo, kurs labai lengvai pasiduoda demagogijai (pataikavimui minios žemesniems geiduliams) ir fanatizavimui. Vedami demagogų pataikautojų „socialistai“ darbuojasi iš pečių, uoliai griaudami ir ardydami viską, kas seniau buvo šventu laikoma. Praktikoje kiekvienas, kurs prie katalikų nepritinka doros žvilgsniu, kurs vėl permažai turi išsilavinimo ir apšvietos kad pritiktų prie trečios srovės (apie kurią bus toliau kalba), tas lengvai dedasi prie „socialistų“ ar bent jų srovei yra artimiausias.

Katalikų srovė nepaliauamai kovoja su „socialistais,“ pigu suprasti kodėl: jug „socialistai“ nori atimti iš katalikų tą, kuo katalikai užvis labiau brangina: tikyba ir dorą, Kristaus mokslu remta.

Katalikai turi žiurėti į „socialistus“ kaip į kenksmingus visuomenėje asmenis, kaip į griovikus katalikystės pamatų, tykojančius morališkai katalikus apiplėšti. Bet jei katalikai kovoja su „socialistais,“ tai tie dar smarkiau kovoja su katalikais.

Toji kova pasižymi nevienoda taktika, nes principai kovotojų nevienodi. Kuomet „socialistams,“ del principų stokos, valia vartoti bile ginklą, katalikai turi prisilaikyti rybų, principais užbrėžtų. Katalikams, pav., principai užgina kovoti šmeižtais, sėjimais neapykantos prieš ypatas, išmisiais, denuncijacijomis (arba danešinėjimais) ir tt. Katalikai užpuldinėjami turi gyintis, todėl atsakinėti, rašyti, bet visur pasiremiant tiesa. Tokia tiesa kai kada irgi gali sukelti neapykantą prieš ypatas „socialistų,“ bet tai neišvengtina: kur vėjas pučia, ten turi skujai byrti. Todėl kataliko kova su „socialistų“ panaši kovai išauklėto, taip sakysim, džentelmoniško, vyro su tamsia, įtužusia bobele: pastaroji šaukia, rėkia, pravardžiojasi, primena griekus ne tik paties džentelmono, bet ir jo tėvų, strujų, dėdžių ir bobučių, išmislinėja butus ir nebutus dalykus, pamazgomis ir šluota grumoja, o pirmasis retkarčiais neiškentęs irgi pagrumoja lazda, pavadina bobelę melage, išrodinėja, jog primetami griekai neteisingi, pateisinami arba svetimi. Eina sau pro šalį arba mėgina su savo priešininke disputus vesti, žiurinti į savo proto nurodymus.

Pasitaiko kitas įpykęs ant priešo jaunijimų ir pats neiškentęs nedžentelmoniškai nusikeikia, pradeda lojotis, bet paprastai greitai susigėsta ir paraudęs sukasi į šalį. Tuomet bobelė turi gerą progą pasigirti „pergale“ ir kitą kartą dar drąsiau užpulti. Pavyzdžiu gali patarnauti polemikos tarpe „Draugo“ ir „Kataliko“ iš vienos pusės ir „Keleivio“ su „Naujienomis“ iš kitos. Arba vėl įvairūs „disputai,“ į kuriuos Amerikoje šaukiama kunigai: išpradžią vienas-kitas kunigas nuėjo į tokias „diskusijas,“ pasiklausė „socialistų“ ir...paraudęs

pasitraukė; o vėliau jau į „prakalbomis“ pavadintas blevyžgas visai atsisakė eiti, kad netapti panašiu, neprilygti „socialistams“ ir nebūti priverstu griebtis vienodo su „socialistais“ ginklo.

Tos dvi srovi toli viena nuo kitos idealais, kaip dangus toli nuo žemės, jos niekad neprieis prie kompromiso, niekad nesusitaikins, visad kovos, kol silpnesnioji srovė neperkeis savo budo, savo idealų, savo esybės. Lietuviškas „socializmas“ nesutaikinamas su katalikyste, kaip nesutaikinamas vanduo su ugne: suleidus į kruvą turi arba vanduo išgaruoti, arba ugnis užgesti.

Mēs neabejojame, jog laikas ir apšvieta pati per save prarys ir sunaikins lietuvišką „socializmą,“ tečiaus pigu suprasti, jog pirm galutinio savo žlugimo „socializmas“ gali daugiau ar mažiau katalikyste užkenkti, padaryti skriaudos, gali daugiau ar mažiau nuo katalikų žmonių atitraukti, todėl privalome pasirūpinti, kad tas „socializmas“ kuomažiau užkenktų. Čia ir priežastis, kodėl „socializmo“ galo laukiame ne rankas sudėję, bet šį tą veikdami, judėdami.

(Apie „Tautininkų“ srovę bus toliau Išeivis.

LIETUVOS ŠELPIMO REIKALE.

26 „Išeivių Draugo“ numeryje į Škotiją kviečiamas su prakalbomis p. S. Šimkus, Lietuvos Draugijos atstovas. Tikiuos, kad gerbiamas atstovas atsilankys, o butų pageidaujama, kad jis ir Manchesterį neaplenktų.

Seniau jau rašiau, jog labai naudinga butų anglus supažindinti su lietuviais. Tuo tikslu labai patarnautų prakalbos anglams apie Lietuvą surengtos. Gerai tame dalyke butų pasekus lenkus.

Lenkai anglų kalboje apie Lenkiją ir jos reikalus nemaž yra rašę, prakalbas sake, o ant to gerai išėjo. Netik anglai yra šiek tiek apsipazinę su Lenkija ir jos reikalais, bet

lenkus gausiai šelpia. Londone yra vienas komitetas „Polish Victims Relief Fund,“ į kurį įeina p. Paderevskis pijanistas, lenkas, bet podraug garsus jezuitas kunigas Bernardas Vaughan, du Didžiosios Britanijos atstovu į parlamentą: p. Maitland, p. Wartley, direktorius amunicijos Morgan, Amerikos ambasados sekretorius Buchan ir tt. Lietuviai, gyvenę Britanijoje, galėtų prisitraukti prie Šelpimo nukentėjusių komiteto įžymias ypatas anglų visuomenės. Iš to Lietuva turėtų daug naudos.

Atsilankymas p. Šimkaus, atstovo Lietuvos Draugijos šelpiti nukentėjusius, butų labai parankia proga atidarymui čia draugijos skyriaus, pritraukus prie komiteto anglų visuomenės veikėjus.

Galėtų vienas iš Škotijos komiteto narių podraug su p. Šimkum apvažiuoti Anglijos ir Škotijos kolonijas, neužmiršdami ir Manchesterio.

Manchesterij netruksta geros širdies žmonių, visi jie džiaugsis prisidėti prie šelpimo nukentėjusių, bo visi supranta Lietuvos kruviną reikalą. Nors jau žymiai prisidėjo prie aukavimo, nemaž skatiko tam tikslui paskyrę, bet kad atvažiuos atstovas iš Lietuvos ir Škotijos komiteto, Manchesterio lietuviai vėl aukų nepagalės.

Tarp rusų ir lenkų pradėjau rinkti aukas del Galicijos ir Lenkijos, tai pirmą savaitę surinkau £17 8/ Lenkai neprivalėtų rugoti, kad aš vien savo parapijonais lietuviais rupinus.

Manchesterio Šv. Kazimiero Parapijos Klebonas, kun. Foltin.

Be jokios abejonės paskaitos apie Lietuvą anglų kalboje butų labai naudingos. Ant nelaimės anglai patis vargiai tokias paskaitas galėtų laikyti, permažai turėdami žinių apie lietuvius, o iš lietuvių nelengva rasti valdantį gerai anglų kalba. —Red.

DRAUGIJA NAUJAM LAIKRAŠČIUI.

Pastaromis dienomis Bostone suverta nauja draugija, kuri rupinsis „darbinikiškai-katalikiško“ laikraščio įsteigimu. Jau ir šėrai pardavinėjama po 10 dol. Koks bus tos draugijos iš sumanytojo laikraščio vardas—kol kas nežinia. Šios draugijos reikalais daugiausia rupinasi kunigai Kemėšis ir Žilinskas. Draugijon žadą priiminti tik katalikus.

IŠ KARĖS LAUKU. SAVAITINĖ PERŽVALGA.

ŠIAULIŲ APIELINKĖJE.

Nuo miestelio Joniškės, su juo gražia gotiko stiliaus bažnyčia, su sudaužytomis, išplėstomis krautuvėmis, jau matyt ženklai vokiečių užplaukimo. Nupjauti rugiai. Matyt tik rugienos.

Karė ukininkui — tai gaisras, vėselas, kuriame žūna viskas, dabartis ir ateitis. Visur apsikasimai, pylinai, pilni žmonių kraujo, visur išmynti takai raitėlių ir artilerijos: ant vasariniais javais užsėtų laukų, ant žieminių, visur išmynti dobilai. Laukai panašūs į tyrus.

Pagal bažnytkiemio Meškūčių buvo miškai, dabarėia iki juostos kelmai, o jų tapy išvirtę medžiai. Tai vokiečių barikados, sudarytos užlaikymui rusų. Čia buvo didelis mušis. Vokiečiai tapo iškrapstyti rusų šauliais, bet tas prisiejo nepigiai: gana pamatyt tuos užverstus rąstais kelmynus, kad suprasti, jog nelengva buvo rusams išmušti iš čia vokiečius.

Meškūčiai — mažas bažnytkiemis, su sena, medine bažnytele, bet dabar bus minimi istorijoj tos baisios karės: čia rusų kareiviai parodė nepaprastą savo drąsą.

Nuo Meškūčių iki Šiaulių pranyksta ženklai karės, smarkių susirėmimų. Pamanyt galėtum, kad čia priešas visai nesiekė. Mat, nuo Meškūčių vokiečiai taip smarkiai bėgo ant Šiaulių, kad nė prisizlastyti nespėjo. Bėgo greitai, prisidengdami gaisrais. Ir Šiauliuose neužsilaikė. Sustojo tik už Šiaulių, prie Bubių, kur iš naujo stojo į mušį. Tai buvo baisi diena ir naktis. Armos krikė, o visą padangę švietė gaisrai.

Iki kaimo Mulavėnai pasisekė pravažiuoti. Toliau jau — tebeina mušiai. Nuo Mulavėnų neliko nieko: tik kruvos pelenų. Ukininkai išsiblašė po svietą, tik kieno ten pamirštas katinas, susirietęs sėdi ant apdegusio rąstgalio.

Grįžęs į Meškūčius sutikau daug liudininkų, mačiusių ir pargyvenusių vokiečių užplaukimą ir atslugimą. Tarp jų valstietis Stasys Jokubaitis. Jis bėgo iš Šiaulių laike kilusio gaisro. Pakliuvo į minią, kurion ėmė šaudyti vokiečiai iš kulkasvaidžio. Įvirto jis į ravą ir pergulėjo ten iki vakarui. Naktį gi pakilo ir leidosi bėgti toliau.

Rusai nuo Šiaulių pasitraukė ant Gruzdžių kelio ir užsilaikė dvare grovo Zubovo „Gubernija.“ Po to čia ėjo didelis mušis, bet pirmiausia vokiečiai įžengė į Šiaulius ir ėmė plėsti kriautes. Ypač nukentėjo žymesni kupčiai ir vynu kriautuvinkai. Laikė plėšimų kilo gaisras. Kadangi prie Šiaulių prieina ežerai, kuriuos apeiti nelengva, todėl vokiečiai šoko gesinti gaisrus, kad palikus liuosą sau šašėjus kelią.

Kuomet gaisras išsiplatinė, žmonės didžiai sumišo, kiekvienas rupinos tik apie save. Per langus ėmė

mėtyti skrynes, samovarus, indus.

Tuotarpu vokiečiai išplaisino vokzalą ir pradėjo apsupti Šiaulius iš dviejų pusių. Kaime Ginkunų pastatė savo batarėjas ir ėmė šaudyti į dvarą „Gubernija“ (Zubovo), kur stovėjo rusai.

Ant apdegusio miesto, ant ryšulių su sėdinčiomis moterimis ir vaikais 36 valandas nesiliovė armotų trenksmas. Po visų pergyventų nelaimių tas nuolatinis trenksmas galutinai privėdė gyventojus prie nusiminimo ir daugelis neatsižūrėdami į pavojų sušaudymo, leidosi bėgti keliu ant Joniškės. Toj minioj buvęs ir minėtas Jokubaitis. Kada jis bėgo pro bažnyčią, matė didelę minią, kuri atsiklaupusi karštai meldė. Prie bromo stovėjo ant katafalko juodas grabas. Keli žmonės stovėjo prie durų ir laukė pasirodant kunigą. Laidojo kokio ten namo savininko dukterį, kuri sudegė laike gaisro. Kunigas išėjo, keturi žmonės pakėlė grabą ant pečių, procesija gėdant lenkiškai leidosi kapų linkui. Už miesto bebėgant, minia kliuvo ant kulkasvaidžių. Kas žuvo nuo kalkų — dar nežinia, bet mažai kas išsigelbėjo.

Kaip tik gaisras sumažėjo, rusai pasitraukė iš dvaro Gubernija, vokiečiai įžengė į miestą. Tuoj jie paskyrė burgomistrą. Perdėtiniai milicijos išrinko kriautuvinką Savyčių. Ir perėjo patis tolyn. Dvare Gubernija patilpo Hannovero kariumenės štabas.

Vokiečiai gyrės savo mandagumu ir teisingumu, bet visus savo prašymus rėmė revolveriu: atsisakyti nevalia buvo nuo nieko. Rekvizicijas ir plėšimus darė prisilaikydami užvestos tvarkos. Ėmė avižas, miežius ir bulbės visas, kiek tik kur galėjo rasti, o rugių palikdavo ant dviejų-trijų duonos pečių. Gyvulius atiminėjo geresiais ir varė į Prusus. Kai kuriuose dvaruose tiesiai iš laukų varė išstis bandasi Dvare Gubernija visos karvės holandų veislės. Vokiečiai apkalantino užvaizdą Paplaskį, buk tie gyvuliai vis vogti iš Prusų. Nelengva buvo pertikrinti, jog tai gyvuliai grovo Zubovo.

Mieste Šiaulių vokiečiai suėmė ant 2 milijonų rublių vertės skurų iš Frenkelio ir kitų odų fabriky. Atvažinėjo liuosai žmonės automobiliuose, vežimuose, ėmė skuras ir vežės sau. Kai kur vokiečiai žiaurumą savo parodė gyventojams ukininkams.

Pas vienos ukininkės, kuri vyrą turi išleidis į karę, o namie maitina 12 vaikų, atėjo vokiečiai ir paėmė viską, nepalikdami duonos bakanelio. Moteriškė verkdamas puolė vokiečiams į kojas, prašydama kad nors vaikų daliai paliktų duonos, bet vokiečiai tik atsakė: „Tai jums už Klaipėdą.“ Kunigas klebonas Jasienskis, dasigirdęs apie tą, nuykyo į štabą ir ėmė išmėtinėti vokiečių generolui:

—„Jūsų kareiviai plėšia žmones. Plėšia net tuos namus, kur 12 alkanų vaikų randasi.“

Bet generolas mandagiai nusišypsavo ir atsakė: „Tai jums, tėveli, už Klaipėdą.“

Vokiečių pasitraukimas nuo Mintaujos ėjo smarkiai, tarsi upelis kalnuose. Ukininkai, matę vokiečius ateinant ir nueinant pasakoja:

—Be armotų vokiečių — niekas. Kaip tik rusai prieina arčiau, neg iš armotų šaudyt patogu, kai puola artyn, vokiečiai bėga. Ypač, jei užpuola kazokai.—

Taip atsitiko su vokiečiais nuo Joniškės iki Šiaulių. Jie apsistojo tik Bubinose, kurie randasi apie 11 varstų nuo Šiaulių. Čia spėjo vokiečių artilerija užimti pozicijas. Perbėgdami per Šiaulius, vokiečiai galutinai apiplėšė valgomųjų daiktų sąkrovą. Sudegintame ir išrubavotame mieste buvo likę vos labiausiai suvargę žmonės, bet vokiečiai ir nuo jų atiminėjo paskutinius jų daiktus.

Kazokai, vijos vokiečius iki pat Bubių. Atmušė nuo vokiečių dalį abazo, kur rado dalį Frenkelio ir kitų odų fabriky tavoro. Be to atmušė kelias šimtus galvų holandų veislės galvijų. Vokiečiai spėjo kelius desėtkus karvių išmušti.

Šiaulių gyventojai sutiko kazokus su džiangsmu ir širdingai. Nešė pasitikimui viską, kas liko iš valgomųjų daiktų vokiečių neišgabenta.

Rusų pėstininkus vokiečiai laukė nuo Joniškės pusės, bet ištikrųjų rusai atėjo iš dviejų šašėjus pusių ir ėmė apsupti vokiečius. Tečiaus prieš pabaigiant tą manevrą, vokiečiai pasiuntė ant Šiaulių apšaruotą automobilį, kurs išleido į miestą 50 šuvių. Šiauliečiams vėl prisiejo pergyventi valandą baimės. Bet nuo šaudymo žmonių žuvo nedaug: miestas, mat, buvo pustuštis. Ant kiemo žydų mokyklos užmuštas tapo vienas kareivis. Pagal aptiekos suplaisino bomba vieną kozoką. Kitame kieme žuvo sluzanka-tarnaitė namų savininko. Šuviniai krito ant sašėjus ir bažnyčios kelio, ant kiemo gimnazijos, ant šventoriaus ir į daktaro P. kiemą. Labai apgadino namų sienas ir bažnyčią, bet daugiau žmonių nenukentėjo.

Rusų užpuolimus pagal Šiaulių stengs atlaikyti 258-as vokiečių pulkas. Pulkas apmuštas rusų. Rusai apšaudė net patį vokiečių štabą, esantį ant kalnelio už 3-jų varstų nuo Šiaulių. Vienas šovinis krito pagal kojų vokiečių generolo, bet nesprogo.

Vokiečius nuo didesnės nelaimės išgelbėjo sustiprinta Bubių pozicija, kur savo laiku sustatyta armotos prieš rusus. Čia ėjo ilgą laiką smarkus mušiai. Suvoikin.

APIE RUSŲ BELAISVIUS VOKIETIJOJ.

Madgeburgo apielinkėje vokiečiai išteigė buveinę rusų belaisviams ofi-

cierams ir kareiviams. Belaisviai gyvena barakuose, kurie pakeičia kazarmes. Tečiaus čia tesiranda sveikieji belaisviai. Tarpe oficerių randasi daktarai ir dvasiškiei, kurių vis vokiečiai neatleidžia. Belaisviai neturi jokios liuosybės. Juos prižiuri tam tikri valdininkai, paskirti iš tarpo žmonių, netinkančių kariumenei. Oficeriai negali laikyti tarnų (dienščikų). Valgis, oficerių mažai kuo skiriasi nuo valgio kareivių. Gaunama valgyt syki į dieną. Mėsa paskirtą duoti du kartu į savaitę, bet duodama arba rečiau, arba visai neduodama. Rytais duodama juoda kava, beveik išimtinai „cikorijo.“ Pasivaikščioti vartoma syki į dieną ant kiemo, aptvorto ir apmuryto augštomis sienomis; prie to dar prižiuri palydovai ir sargai. Kaip ir kitur, lygiai čia iškabinta „taisyklės del belaisvų.“ Tarpe taisyklių nurodoma, jog už kiekvieną bandymą pabėgti, kaltininkai bus sašaudomi. Tečiaus pabėgimai pasitaikindavo. Tuokart vokiečiai darydavo kratas ir tardymus pas kitus belaisvius, pablogindavo jų užlaikymą, kartais nubausedavo pristatytus valdininkus ir sargus. Laiskai belaisvių gaunami retai, nevisi, kontroliuojami cenzoriaus. Liepiama belaisviams rašyti labiausiai vokiečių kalboje, gi rusų kalboje kaip galima mažiau. Belaisviai labai pasigenda knygų ir laikraščių.

BELAISVIAI SUVALKUOSE.

Ligonbučio valdininkai šeriami miesto neblogai. Apskritai kalbant, belaisviai tik pasiilgsta žinių iš tėvynės, apie savo gimines ir apie karės bėgį. Vokiečių paduodamos žinios labai melagingos. Pranešama, pav. apie užėmimą Rygos, Varšavos ir tt.

Suvalkai dabar visai išrodo vokiškai, gatvės, magazinai, kinematografai, visur matyt vokiečių apskelbimai, iškabos, žmonės. Bet ir čia trukumas duonos jaučiamas. Vokiečiai priveža čia daug prekių, bet tos eina toliau, reikalams armijos. Vokiečiai čia padarė dviejų linijų gelžkeli, tečiaus gelžkeliu tegali naudotis kariumenė ir valdininkai.

Sužeistus belaisvius laiko vokiečiai po stipria priežiūra. Per 5 kartus pavieniai belaisviai mėgino nepasekmingai pabėgti, kiekvieną kartą vokiečiai pabėgėlį sugavę sušaudydavo, o apie tą pranešdavo kitiems belaisviams. Visi sergantieji tifusu ir užkrečiamomis ligomis sutalpinti atskirai, po atskira priežiūra. Tarpe belaisvių beveik nėra kazokų. Tie kurie yra, ir tai pakliuvo į nelaisvę sužeisti, be drabužių, kodėl vokiečiai negalėjo teisingai nuspręsti, prie kokių kariumenės pulkų jie prigulėję.

Kas link rusų seserų mielaširdystės, daktarų ir feldšerių, kliuvusių į vokiečių nelaisvę, tai su tais

vokiečiai elgiasi žmoniškai, tur but todėl, kad mato kokias iš jų didelę naudą visiems. O rusų belaisviai tai nemažai tų saviškių suraminami. Bet ir del ligonbučių tarnautojų vokiečiai neleidžia rašyti laiškus pas savųjų, arba iš savųjų gauti.

Neseniai į Suvalkus žadėjo atvažiuoti kaizeris. Jo laukiant vokiečiai švariau aprėdė ir šociau pavalgydino belaisvius. Bet prasidėjo smarkesnis šaudymas ir kaizeris neatvažiavo.

BELAISVIAI PRIE BERLYNO.

Arti vokiečių sostapilio išmėtyta daug karinių aptvarų-barakų, kazarmių, kur laikoma žymesnė dalis rusų ir prancuzų belaisvių. Šėtros labai blogai įrengtos, negina nuo šalčio, lietaus ir vėjo. Vasarą dar pusė bėdos, bet žiemą daugolis kareivių ir oficerių gavo todėl sirgti. Tos kareivių šėtros, kur talpintis turi iki 20 žmonių, labai angštos. Už šėtrų eina dratine, digliuota, angšta, trijų eilių tvora, prie to dar su daugybėmis skambalelių, varpelių, kurie skamba, jei kas dratus pajudina. Belaisviams užgynyta lankytis į kitų šėtras, nevalia išeiti už apygardos ir tvorų, kurių visur daugybė.

Tokios belaisvių kolonijos labai nesmagios, belaisviai nuliudę, nesigirdi dainos, juokai, kalbos: visur tyla. Pabėgimai belaisvių pasitaiko retai. Už pabėgimus baudžiama pabėgėlio draugai, jei pats pabėgėlis neįkliuva. Visus tuokart belaisvius suvarydavo išklausti „teisma“, arba nusprendimą pabaudos, uždedamos ant ištisų partijų belaisvių. Pabaudai budavo belaisviai verčiami daugiau darbo atlikti, neg duodama paprastai. Darbus dirbti kai kada varydavo netik kareivius, bet ir oficerius. Oficeriai protestuodavo, bet tas negelbėdavo, dar sunkiau po to budavo. Vokiečiai paskelbdavo neretai sugavę kokį pabėgėlį ir sušaudę „už pasipriešinimą vokiečių valdžiai.“ Darbai, prie kurių statoma belaisviai, tankiausiai, sunkus, prie dirbimo kelių, ukių, fabriky. Darbo valandų į dieną 10, nuo 4 ryto iki 12 ir nuo 1 iki 8. Laiko priėmimui valgio duodama viena valanda. Delto vadinama priėmimu, kad paskirta valanda suvaromi belaisviai ant aptvertų tvora plečių ir matant pašaliniais iš vokiškos „publikos“ gauna savo mieras daržovių, kavos ir tt. Ant tokio laiko vokiečiai eina žiūrėti, kaip einama paprastai į zooliogijos sodną žiūrėti ant laiko, kuomet šeriami žvėriai. Publika kartais erzina belaisvius. Vieną kartą rusas neiškentęs paleido akmenį į erzinantį vaikežą, tečiaus nepataikė. Publika įsiutus ėmė laužtis per aptvarą, kad nubaudus drįsusį belaisvį. Beja, valdžia pati nubaudė ir nemažai: pasodino į kalėjimą del sunkiai prasikaltusių ir žada ten laikyti

IŠ KARES LAUKO.

iki karei pasibaigsiant. Atsitikdavo kartais susirėmimai tarpe belaisvių ir sargų, kurie elgavosi žiauriai. Galutinai visgi sargai išsiteisindavo, o belaisvis atsakydavo sunkiai, iki sušaudymui.

Jei kurs iš belaisvių apsirgdavo užkrečiama liga, visas burys belaisvių budavo atskiriamas nuo kitų, daroma dezinfekcija ir tt.

Belaisvius neretai atlanko vokiečių oficeriai ir valdininkai. Tankiai jie neblogoi kalba rusiškai.

Belaisvių tarpe tankiai vokiečiai daro kratas, atima visai nekaltus daiktus, privatus laiškus, knygas ir tt. Žada viską gražinti, bet kol kas negauna nieko. Belaisviai labai pasigenda knygų. Norėtų pasiskaityti, bet negali, nes knygų negauna, arba gauna mažai.

F. Kupčinskis.

PADEJIMAS PIETŲ KURŠE IR KAUNO RĖDYBOS PARUBEŽYJE mažai kuopersimainė. Vokiečiai labiausiai spiriasi pagal upės Ventos, bet negali pereiti ant dešinio kranto.

Ypač smarkiai nepasisekė vokiečiams pamėginimas pereiti upę pagal miestelio Liackavos. Po to vokiečiai tik stiprina savo pozicijas ant kairio upės kranto. Naktį 23 Birželio gyventojai nemaž buvo išgąsdinti armotų šaudymais; garsas buvo girdimas net Frauenburge. Pasirodė, kad gan stiprus vokiečių buriai perėjo Ventą pagal Goldingeno. Ant dešinio jau kranto vokiečiai stengė paeiti pirmyn, bet tapo rusų sulaikyti. Del smarkaus šaudymo iš armotų vokiečiai sumišo ir leidosi atgal bėgti per Ventą, persekiojami rusu kariumenės. Mušis buvo trumpas, tačiau kruvinas ir smarkus. Vokiečiai paliko daug kritusių Vanduo Ventos apsidazė kravina spalva. Po to mušio vokiečiai nusiramino.

Tečiau kitą naktį, 24 Birželio, vėl mėgino pereiti upę. Mušis pasibaigė rusų laimėjimu: vokiečiai gavo trauktis.

Pasakojama, jog Gegužės mėnesį rusų žvalgų burys arti Gazenpoto užėjo į koki ten dvarą pasiklausti, ar nėra artimai vokiečių. Kolonistai užtikrino, kad drąsiai galima eiti joti pirmyn, nes vokiečių nesą apilinkėse. Bet vos raitėliai išjojo iš dvaro, kaip į juos ėmė šaudyti vokiečių velosipedistai (dviračių raitėliai), kurie čia pat buvo pasidarę pylimus. Rusai gavo skubiai trauktis, o kolonistai tapo jų suimti ir, tikriausiai, sušaudyti, nors nežinia, ar jie matė vokiečius, ar ne.

Kiek laikui praslinkus prie to paties dvaro rusai užpuolė vokiečių velosipedistus, 3 kareivius ir 1 oficerių užmušė, kelius vokiečius ėmė į nelisvę, be to užgriebė 11 dviračių. Dviračiai, jų tarpe vienas moteriškas, pasirodė su Gazenpoto apskričio numeriais, su ženklais (štempeliais) vienos Liepojaus krautuvės. Tarpe užmuštų rasta

vienas vokiečys, Kuršo kolonistas, dar nespėjęs įsigyti pilnos vokiškos kariumenės formos.

Goldingeno paviete vokiečiai, negalėdami persikeiti per Ventą arti Šrundenos, palengva slenka kairiu krantu ant Goldingeno. Siekia jie toli į šiaurę nuo Goldingeno. Bet per Ventą pereiti negali.

LIETUVOJ fronto permainų nebuvo. Vokiečiai laikosi linijos upės Ventos, nuo Šiaulių ant ežero Rakijavos, nuo to ežero ant Šidlavo, padubisiais pro Betygalą, Airiogalą ant Seredžiaus. Nuo Seredžiaus užnemunų (Suvalkijoj) pagal Sapiežiškių, Kazlų Rudos, Marijampolio, Seinų, Kalvarijos, Augustavos, Suvalkų ir Asavos (Osovieco tvirtovės). Pranešta, jog pagal Osovieco buvo tik šaudymai iš armotų.

LENKIJOJ pagal PRZASZNYSZ vokiečiai ėmė labiau bruzdėti. Išrodo, tarsi vokiečiai čia gabentų savo kariumenę, idant išnaujo užgulti iš tos pusės ant Varšavos. Todėl galima laukti, jog čia kils neužilgo smarkiausiai mušiai, po kurių rusams gal prisieis trauktis, kaip visur kitur. Dabar jau rusai praneša, jog čia pasirodė vokiečių didelės spēkos, su kuriomis rusai nė nemėgino grumtis, bet be mušio pasitraukė ant antros apsigynimo linijos. Mat, rusai, laukdami kad gali prisieiti trauktis, visur užpakalyje savo pozicijų tur pasidarė ir prirengė kitas, ant kurių reikalui prisiejęs galima būtų pasiremti. Tokios užpakalinės pozicijos susideda iš iškastų tranšėjų, sustatytų kai kur svarbesniose vietose armotų ir tt. Už antros linijos pozicijų paprastai randasi trečios linijos pozicijos, už trečių kai kuomet ketvirtos ir tt.

ANT KAIRIO VISLOS KRANTO

prieš Varšavą mušių frontas tebėra tas pats. Taip beveik iki Sandomiro miesto, kurs randasi vokiečių rankose. **PIETŲ LENKIJOJ** per tą savaitę permainų fronto neįvyko. Vokiečių armija generolo Mackenseno tebsilaiko kol kas ant vietos tarpe upės Vislos ir Bugo, netoli nuo Liublino-Cholmo. Rusai prieš tą armiją tik ginasi, nemėgina užpulti, nes mano, jog čia svarbiausios vokiečių spēkos. Nors, gal but, tos svarbiausios spēkos keliasi slapta kitur, kad kitoj vietoj užklupus rusus netikėtai.

Apie **KRASNYK**, kur rusai apmušė austrijokų armiją, šią savaitę permainų nebuvo. Rusai vijosi austrijokus kelius dešėtkus varstę, bet pagalios sutiko rimtesnį austrijokų pasipriešinimą ir patis pabijoję papulti kur į kliugę. Todėl pasitrunkė atgal ir apsisistojo senose pozicijose pagal Krasnyk. Austrijokai dar nesusitvarkė, kad galėtų rusus užpulti.

Idomus rusų oficialis pranešimas: per savaitę iki 11 Liepos ant fronto Vilkolaz rusams kluvė belaisvių 297 oficeriai ir 22,464 kareiviai.

Vilkolaz tai kaimelis į šiaurę nuo Krasnyk, kur ėjo pereitą savaitę didžiausias mušis, pasibaigęs austrijokų nepasisekimu.

Pagal Besarabijos permainų fronto nebuvo.

Ant **KAUKAZO** rusai užpaolė apmušė turkų burį pagal Seik tilto, ant upės Eufrato, suimdami į nelaisvę daug tukstančių...jaučių ir karvių. Tečiau ir tokia pergalė daug reiškia, prisimenant, jog jaučiai—tai vienintelis veik turtas puslankinės kurdų tautos.

Prie **DARDANĖLŲ** permainų neįvyko: vis tebsigrūdžiama ant vietos. Kalbama, buk turkai žada taikintis, bet tai paskalai užginčijama.

SERBAI ir **JUODKALNIEČIAI** dar neprisirengė užpulti Austrijos kariumenės. Beja, serbai ir juodkalniečiai užėmė didesnę dalį Albanijos, kuri austrijokams užtariant buvo susidariusi į neprigulmingą valstiją, o dabar užkibino serbus parubežiuose. Serbai todėl užgriebė albanų žemes.

Kas liuk **ITALIJOS** tai ji veda gan smarkią kovą prieš austrijokus, tačiau pažangos kaip ir nematyt. Kariaujama vis maž daug ant vietos, italai labiausiai užpuldinėja, austrijokai ginasi. Kol kas italų viršus tose susirėmimuose vos-vos patėmyti.

PRANCUZIJOS menkesni tik tebuvo susirėmimai ir armotų šaudymai. Vokiečiai gyrėsi mažučiais, coliniais laimėjimais, lygiai ir prancuzai-anglai gyrėsi.

AFRIKOJ burų vadas ir autonominės valstijos viršininkas (po praėjusiai karei burai prijungti tapo prie Britanijos, bet gavo savyvaldą ir už viršininką buvusį savo generolą Botą), generolas Bota pergalėjo vokiečių Afrikos Pietu-Vakarų kolonijos kariumenę keliuose mušiuose (mat, burai toj karėje stoji už Britaniją prieš Vokietijos kolonijas). Dabar vokiečių tos visos kolonijos kariumenė pasidavė burams, skaitliuje virš 3000. Taip visa Pietu-Vakarų Afrikos vokiečių kolonija prijungta tapo prie Britanijos.

ANT JURIJ permainų arba svarbesnių atsitikimų nepranešta.

Vokiečiai giriasi menkesniais pasisekimais Lietuvoj. Lenkijoj paėmę miestą Przasznysz ir pusrėčio tukstančio belaisvių. Prancuzijoj skaitlius belaisvių vienoj vietoj pastarais laikais siekęs arti 4000.

Ant Gallipoli, prie Dardanėlių, anglai prancuzai turėjo šoki toki pasisekimą.

SOUTH WALES'O ANGLIAKASIAI, neišgavę pakėlimo uždarbio, stoji į streiką. Ikišiol sustreikavo apie 290,000 angliakasių. Bijoma, kad nekiltų streikai ir kitur. Valdžia žadanti pavartoti net smarkesnes priemones prieš streikierius, jei tie nestos darban. Valdžia sako, jog streikas laike karės tai nelaimė ir pražūtis tautai, dabar ypač reikalingas esąs darbas, reikalingos anglis fabrikams ir tt. Škotijos angliakasiai irgi reikalauja uždarbio pakėlimo, bet į streiką nesirengia. Kaip galutinai bus nežinia.

KIEK ŽMONIŲ PRAŽUDĖ KARĖ VOKIEČIAMS IR AUSTRIJOKAMS?

Prancuzų laikraščiai apskaito taip: Išviso vokiečiai prie ginklų pašaukė 8,500,000 kareivių. 6 milijonai pabuvojo mušiuose vakarų ir rytų frontuose. 1,500,000 praverčia palaikymui komunikacijų, tvarkos, užimtų šalių, tvirtovių ir tt. 1 milijonas rezervo-zoposto.

Žuvo išviso užmuštais, sužeistais ir belaisviais 4,200,000. Vokiečiai nepripažįsta tiek daug žmonių praradę, bet, sulig žinių prancuzų štabo, vokiečiai iki pusės Kovo praradę 3,220,000. Tada vokiečių belaisvių rusai turėję 155,400, prancuzai 237,600, anglai 80,900, japonai 7000. Po to buvo smarkiausiai mušiai Lietuvoj, Lenkijoj ir Galicijoj.

Austrijokai turėję pašauktų 4,500,000 kareivių. Iš jų dabar reikia atmesti 2,526,000 užmuštų, sužeistų ir belaisvių. Ypač rusai daug turi austrijokų belaisvių, ku ne visą milijoną.

Be abejo, butų prancuzų štabas galėjęs lengviau ir teisingiau apskaityti, kiek žuvo prancuzų. Bet ir toj karėje visi labiau mėgsta apskaitinėti, kiek varna išganda viščiukų nuo kaimino...

KIEK IŠLEIDŽIAMA KAREI?

Nė viena iš buvusių karių taip daug pinigų nereikalavo, kiek reikia dabartinei karei. Taip, kuomet po karės 1871 metų prancuzai buvo priversti atlyginimui karės išlaidų išmokėti per kelius metus vokiečiams 5 milijardus (bilijonus) frankų, nė vienam rodės, jog vokiečiai baisiai apipilė Prancuziją ir jog tai Vargas bus išsisukti iš bankruto. Bet dabartinei karei išleidžiama nepalyginamai daugiau.

Apskaičiuota kiek išleidžia nauja trijulė sąjunga: Vokietija, Austro-Vengrija ir Turkija. Žinoma, joks galvočius nenuskaitys iki franko išlaidų skaitlines, bet maž daug apskaitlinojama, kad vokiečiams karė apseis 21 milijardą frankų, del Austrijos 12 milijardų, del Turkijos, kuri išleidžia į mėnesį apie 300-350 milijonų— per metus reiks išleisti apie 4 milijardus. Taip tai trijulė sąjunga išleis į metus apie 37 milijardus frankų.

Daug brangiau karė kaštuos talkininkams. Prancuzijai karės metai atims 15 milijardų, Britanijai tiek pat, o Rusijai dar virš 15 milijardų. Išviso tad per tris valstijas bus išleista virš 45 milijardų. Prie to reikia pridėti Italijos išlaidas, kurios per metus sieks arti 10 milijardų, Japonijos, Serbijos, Belgijos ir Juodkalnijos irgi išviso išlaidos prilygs 5 milijardams. Taip tai talkininkams karė kaštuos apie 60 milijardų į metus.

O išviso kariaujančios valstijos išleis karei arti 100 milijardų į metus, virš 8 milijardų į mėnesį, apie 270 milijonų į dieną, apie 14½ milijonų į valandą. Tai pinigai skarbo išmokėti, neskaitant nuostolių prekybai, ukininkavimui, neskaitant žuvusių darbininkų gyvybių, išgrautų miestų ir tt. Priskaičius tą išlaidas reiktų aprokuoti virš 200 milijardų frankų į metus. O toji karė tęsis žymiai ilgesnį laiką.

Kareį pasibaigus ir pergalėtojais ir pergalėti taip nusiubagys, kad negreitai drįs į naujas skerdynes stoti; jokie laimėjimai neatneš tiek pergalėtojui naudos, kuri bent iš dalies atsvertų skriaudą. Išivaizdinkim sau, kad po kiek metų tal-

kininkai išlaimės karę. Kas jiems atlygins tuos šimtus milijardų idėtu karėn pinigų? Ar suabagėjusi Vokietija? Lygiai išeitų, jei vokiečiai galutinai laimėtų.

Idomus pranašavimas tulo amerikoniško „kolonelio“ (arba pulkininko, kurs gal nematęs kariumenės tarnystės: Amerikoj kiekvienas valkata save pulkininku vadina.) Harrison, kurs seniau Pensilvanijos laikraštij „Magazine“ gerai išpranašavo apie tai, jog rusai gaus bėgti iš Galicijos del stokos amunicijos ir artilerijos. Dabar jis sekančiai tame pačiame laikraštij pranašauja:

Liepos mėnesyje italai paskelbė karę turkams (dabar tarpe italų ir turkų-vokiečių oficiališkos karės nėra) prisidėd prie talkininkų pagal Dardanėlus. Rugsėjutį Austrijos tvirtovės Trieste ir Pola bus italų apsuotos. Be to susidarys Balkanų tautų lyga bei sąjunga. Rugsėjutį italų, serbų ir rumunų kariumenės susijungs, Konstantinopolis pasiduostalkininkams, turkams prieš galas, Dardanėlai bus atvirai. Spalių mėnes. anglai ir prancuzai išvys vokiečius iš Belgijos ir Prancuzijos, rusai išnaudo užims Galiciją ir iš trijų pusių užplauks Vengrija. Lapkritijje prancuzai anglai varys vokiečius artyn, namų, rusai įsiverš į Sileziją (vokiečių). Gruodyje prancuzai pereis Rheino upę ir vokiečiai pasiduos geruouju. Pranašystė, tilpus ir anglų rimtame *Evening Times*, gal dar labiau tikty *Ežiui*. Tikriausiai, kad iki pat Gruodžio nė viena pranašystės dalis neišpildys. Pranašaut lengva, bet įspėt sunku.

Korespondencijos.

MANCHESTER—Liepos 11 d. čia atsibuvo vestuvės Juozapo Orento su Marijona Jurkšute. Susirinkęs gražus svečių būrelis, paraginūs iš šalies sumetė £2 12/- naudai Lietuvos nukentėjusių. Pinigai tapo įduoti vietiniam aukų komiteto pirmininkui del pasiuntimo į Škotijos L. Kat. aukų fondą. Pagirtinas ir sektinas pavyzdys.

Manchester lietuviai netik neatsiliko savo aukomis nuo kitų Britanijos lietuvių, bet palyginamai gausesniais pasirodė: prisiuntė aukų į Škotijos fondą seniau £30, vėliau per kunigą Šveistrij davė £10 9s 3d, dabar vėl prisiuntė £16 10s, viso labo per Škotijos komitetą prisiuntė į Lietuvą £56 19s 3d. Palyginus Manchesterio lietuvių skaitliū-tai rekordas gausumo.

SHOTTS—11 Birželio turėjom gražų „Blaivybės“ draugijos mitingą. Atsilankė 29 nariai ir 14 svečių. Kalbėtasi, kaip labiau praplatus lietuvių tarpe blaivumą. Nurodyta, kad daug tame darbe svėrtų moteris šeiminkės, kurios galėtų bent žymiai apmažinti girtavimą savo stubose. Vienas iš svečių tečiau ėmė protestuoti: esą moteris neturinti teisės jam uždrausti gerti. Tečiau ginėai užsibaigė labai ramiai. Paskirta iš draugijos kasos £1-15 kelionei Centro pirmininko į Angliją. Tik šiek tiek neužsiganėdinta Centro veikimu: ypač kad nesigirdi apie Centro pusmetinį mitingą. Po visam prie Shotts'o skyriaus prisidėjo 5 nauji nariai. Dabar prie tos kuopos prijuli apie 50 narių. Narys.

IŠEIVIŲ DRAUGAS

HOLYTOWN.—11 Liepos pasimirė čia aprūpintas šv. Sakramentais lietuvis Smitas. A. A. vėlonis dirba anglių kasyklose, kur patiko nelaimė: pakliuvo po vežimėliais-vagonėliais, kuriais anglis vežama urvais. Vagonėliai sulaužė nelaimingą. Pabuvis siek tiek ligonbutį, kaip nepagydomas grįžo į Holytown ir čia išgulėjo ant patalo kelius mėnesius. Pagalios čia pasimirė, palikdamas pačią ir vaikus varge. Nepigi Škotijoje lietuviams duona. Ypač anglių kasyklose daug pasitaiko nelaimių. Spragilas.

LONDON.—Pas mūsų susirinkimų-pramogių netruksta niekad. Štai 3 Liepos buvo susirinkimas šv. Kaa. Pašalpinės Draugijos. Šioji Draugija tečiaus nieko svarbaus ant susirinkimo svarstyt neturėjo. 4 Liepos buvo šiek tiek idomesnis Parapijinės Draugijos susirinkimas. Apkalbėta aukų rinkimas Lietuvai. Pasirodė, jog antrą kartą renkant sumesta apie £12. Bet renkama buvo nevisur, nors kolektorai išrinkti. Beja, aukauja žmonės gan noriai, neatsižūrėdami į tulo „socialistų“ bambizo priešingas agitacijas. Tas „socialistas“, pabėgęs čion iš Škotijos, ir tą dieną laikė „praktikas“, kas tečiaus neperškadijo žmonėms skaitlingai ateiti į parapijinį susirinkimą. Nutarta sutverti Labdarinę Draugiją, kuri šelptų pavargėlius. Tuo tikslu bus susirinkimas už 2 savaitę. Be to kalbėta apie reikalą surengti Prancūzijos dieną, kurioj rinkt prancūzams aukas. (Red. past.—Mums rodos, jog nors prancūzai suvargę, verti aukų—jie visgi turtingesni už lietuvius, kuriems negi jie aukas renka, Lietuviai šelpdami prancūzus būtų panašus žebrokui, kišančiam duonos abraką iš savo terbos kokiam pasiturinčiam žmogui). 5 Liepos klubo salėje buvo imtynės, pirmos Londono lietuvių tarpe. Ėmės Jurgis Karasevičius su Janušų, kurį Karasevičius įveikė į 6 roundą. Neuzilgo vėl žadama imtynės surengti. Jur. Karasevičius Anglijoje augęs bet susipratęs lietuvis ir blaivininkas. Linkim jam čempionu liktis Reporteris.

STEVENSTON.—4 Liepos buvo čia atvykęs „Blaivybės“ Centro pirmininkas. Ant susirinkimo papasakojo apie „Blaivybės“ naudingumą, o po to užmanė sudaryti kuopelę jaunųjų blaivininkų „Lietuvos Ateitis“. Nutarta įvesti į salę pamokas: pramokinti vaikelius lietuviškai skaityti ir rašyti, kad tie vaikeliai ir mergaitės neištautėtų. Nutarta pamokas daryti kas pane-dėlį kasketvirtadienį. Stevenston'o lietuvių ima priprasti prie blaivumo. Per perėjusius metus jau buvo pas mūsų 5 blaivios krikščynos. Senian niekadės be svaigalų neapsieidavo. Miesčionis.

STONEYBURN—Liepos 10 per krikščynas pas tulo lietuvių J. B. prisigėrė vyrai trankės per naktį nesurasdami savo namų, baldės į svetimas stubas, išgąsdinę ne vieną bailesnį anglį. Panašus atsitikimai pas mūsų visai neretenybė. Kitą girtą vyrą parnešta į namus. Visą kelią girtas daužė, krūtės, manydamas kad jį pikto dvasios ir „socialistų“ rojų neša. Gėda, lietuvių, mums būtų panašiai elgtis. Stoneyburnietis.

LAIŠKAS LAI REDAKCIJAI.

„Išeivių Draugo“ pereiname numeryje p. K. Matulaitis iš Shotts'o padarė man neteisingus užmetėjimus, buk aš prakalboje Shotts'e apie Pašalpos reikalus išpeikęs p. Gabrij ir Šk. Katalikų Lietuvai šelpti Komitetą. Ištikrųjų aš tik apkalbėjau Pašalpos Dr. reikalus, nepėikiau Gabrio, o apie Kat. Šk. Komitetą nė kalbos nebuvo. Aš net pats raginau kuogausiau aukauti Lietuvos naudai. Apie Lietuvos Draugijos veikimą tik kalbėta iš šalies. Per susirinkimą p. Matulaitis nenorėjo prisilaikyti tvarkos. S. Mikaitis.

Š. L. K. Pašalpos Dr. C. pirm.

Aukos Lietuvos šelpimo fondui:

MANCHESTER surinkta Liepos 11 d. 1915.—A. Trečiokas po £1. M. Merkevicius po 10/. P. Puodžiūnas po 6/. Jon. Muraskas, Izid. Alijoszius, P. Maszkis, M. Baranauskienė, P. Snabaitis po 5/. Ona Ruszinszkienė po 3/6. J. Szvelnis, J. Rudzevicius, P. Puodžiūnas, A. Blasgis, V. Serešinskas, A. Szpailas, J. Bulviezius, J. Liubinakas, A. Vosylius, M. Adomaitis, P. Rudzevicius, A. Kukanauskas, V. Kisieliauskas, A. Vidrinaitis po 2/6. A. Sabaliauskas, J. Garsinskas, K. Verliskas, V. Kindoriute, P. Raczinskas, S. Baraszauskas, A. Zaveskas, S. J. Vazkialis, R. Spiskienc, P. Pesenkius, J. Sutkiavicius, J. Makaveckas po 2/. Smulkesniu auku £1 6s 6s.

Viso labo	£7 10 6
Pas kasieriu buvo (ziar „Iz. Dr.“ No. 14)	6 7 6
Vestuves J. Oranto (11 d. Liepos)	2 12 0
	£16 10 0

Tuo tarpu pas kasieriaus nepasilieka nieko bet pasitikima daugiau surinkti.

A. TREČIOKAS,

102 Chapman St., Oldham Road, Manchester.

GLASGOW—P. Dalbokas 10/. P. Dalbokiene 5/. A. Dalbokiute 5/.

Sekantias aukas Lietuvos nuo karės nukentėjusiems priėmiau:

Iz. Dr. No. 27 pagarsinta...	£443 0 5
Mossblown'o ir dalies Annbank lietuvių sumesta	1 3 6
Drongan'o lietuvių paaukauta	1 12 0
Uzatvirutes Drongan ir Mossblown o	1 6
Manchester lietuvių susukauta	16 10 0
Glasgow, per J. Lebedi	1 0 0

Viso labo priimta £461 7 5

Sudėta į Banką:

Iz. Dr. N 23 pagarsinta, ...	£383 5 6
7th July, 1915, prideta	36 14 6
	£420 0 0

Pasiuosta į Lietuvą:

Iz. Dr. N 24 pagarsinta, ...	£320 0 0
7th July, 1915, čekis Serie A. N. 695,886 Societe Generale nu-pirkta 1250 rubliu	100 0 0
	420 0 0

Pasilieka pas kasieriu £41 7 5

Kasierius: P. Bancevics, 104 Main Street, Bellshill.

Vakareliai prasidės!

HAMILTON'O Blaivybės Draugija praneša gerbiamai publikai, kad

Nuo 17 Liepos pradėdant

KAS SUBATA

darys

BURNSIDE LANE salėje

Vakarelius-Šokius.

Meldžiame atsilankyti.

AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRASTIS

VISUOMENĖS,

Literatūros ir PolitikoŲ Ilustruotas Laikraštis

Amerikos Lietuvių Dienraštis „KATALIKAS“ padeda vėliausias žinias apie karą ir visokius atsitikimus pasaulyje. Vienomet pilnas indomųjų straipsnių.

Dienraštis „KATALIKAS“ etna tautikai-krikščioniškoje dvasioje.

DIENRAŠČIO KAINA:

Metams	£5.00
Pusei metų	3.00
Trims mėnesiams	1.75
Dviem mėnesiams	1.25
Europoje metams	7.00

Praneškite savo adresą, o gausite pasitarėjimui vieną numerį veitui.

TAIPPAT UŽLAIKOMA

Didžiausia Knygų ir Muzikos Krautuvė

REIKALAUŠITE KATALOGO

Rašydami laiškus ir siųsdami pinigų vi-lados adresuokite šitai:

TANANEVICZ PUBLISHING COMPANY

3249-53 South Morgan Street
CHICAGO, ILL., U. S. A.

Glasgow Blaivybės Dr. Skyrius
rengia

TEATRA VAKARA su ŠOKIAIS

PANADĖLYJ 19-to LIEPOS

airių salėje

210 Govan St., GLASGOW S.S.

Vakaras prasidės 6 v. vak. ir trauksis iki 6 ryto.

Vaidinimas 10 val. naktį.

Glasgow artistai atvaidins labai įdomią 3-jų veiksmių komediją

LIETUVAITĖS.

Potam Glasgovo „Blaivybės“ dr. choras padainuos keletą tautiškų dainelių, ir bus sakomos eilės.

Bellshill-Mossend Skaitykla

savo salėje

(Old Masonic Hall)

PĖTNYČIOJ, 16 LIEPOS

rengia didelį

KONCERTĄ ir VAKARĄ su

ŠOKIAIS

Gražiai šlavinti vaikai padainuos,

pažais, padeklamuos.

Be to lietuvių magikas

VAIDYLA

parodys keletą gudrių štukų

arba stebklų su kortomis,

stiklinėmis, nosinėmis ir tt.

Siuvu sulyg pas-kučiausių madų ir kiekvieno noro.

Taipogi

pardavinėju:

Auksinius ir sida-brinius laikrodėlius, lenciugėlius šliubinius ir kito-niškus žiedus.

Turiu pardavi-mui maldaknygių ir giesmynelių (kantičky)

Viską atlieku pi-giai, greitai ir gerai.

MANO ADRESAS—

L. SERAFINAS,
67 OSWALD STREET,
GLAGOW

(3 ap)

Mėnesinis juokų lai- kraštis

„EZYS“

Eis kiek- vieno mėne- sio pradžioj. Kaina nu- merio 3d. Adresuoti pi- ningus, už- prašy m u s, straipsnius, karikatūras, juokus it tt:

„EZYS“
Publishing Co.,
213 Station Rd.
DYKEHEAD,
SHOTS.

ADAM L. WILSON,
375 Main Street, Bellshill,
Motor-dviračių ir DVIRAČIŲ
agentas

Atstovauja: *Rudge Multi, Triumph B.S.A., Enfield, Indian ir tt.*

Didelis ir puikus pasirinkimas. Turi daug puikių palaikytų, antros rankos dviračių. Kainos pigios.

—) GERIAUSIA DOVANA (—
draugas Lietuvoje, tai tikras lie- tuvių katalikų laikraštis

—) „DRAUGAS“—

Draugas paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietu- vių gyvenimą, suteikia daug skait- ymo iš visuomenės gyvenimo, poli- tikos ir literatūros ir yra geriausias draugas lietuviams darbininkams Amerikoje. Anglijoje ir Lietuvoje Rusų cenzura Draugą į Lietuvą inleidžia.

Draugas atsieina—Amerikoje; Metams \$2.00 pusei metų \$1.00: Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.5

Su visokiais reikalais adresuokite „Draugas“ Publishing Co., 1800 West 46th St., Chicago, Ill.

Užsirašyk sau ar savo pažin- stamiems Lietuvoj bei Amerikoje „Išeivių Draugą“ kurs 1915 metais eis kas sąvaitę padidintas ir pa- dailintas talpins:

Vėliausias žinias iš karės laukų ir sąvaintes peržvalgas.

2. Pratęs. Seno darbininko atmini- mus“ užvadintus „Svieto perėjūnas“ (trankimasis po Vokietiją Luxemburgą ir Daniją).

3. Kun. Norbuto kelionę į Lietuvą užvardintą Iš Škotijos į Lietuvą ant motocikletkos aprašys.

4. Pabaigs Škotijos Lietuviai II Lanarkshire III Linlithgowshire IV Midlothian, V Dundee ir t.t.

5. Talpins gaunamus aprašymus Lietuvos Anglijoje.

6. Platų skyrių korespondencijų ves.

7. Peržvalgos ir margumynai ras sau vietą.

8. Dainas, paveikslėlius straipsnius dėš laiks nuo laiko.

Tariant trumpiaus pasistengs tapti vienu iš įvairiausių ir skaitymui vertiausių laikraščių.

Kaina laikraščio Britanijoje Lie- tuvoje, Amerikoje: metams 8/- (2) doleriai pusmečiui 4/- (doleris) trims mėnesiams 2/- (25 centų).

Adr.—

Rev. JOS. NORBUT,

Mossend, Lanarkshire, Scotland.

AGENTAS.

Galima užsisakyti pas manęs

„IŠEIVIŲ DRAUGĄ“, „EŽI“, priimu į minėtus laikraščius apgarsi- nimus, pajieškojimus. Turiu daugy- bę LAISKŲ su dainomis parda- vimui, kaip antai: „Aš Lietuvos bernuželis“, „Kur liudna širdis“, „Kad paukštėlis bučiau“, „Oj tu mielas, kur tu pasidėjai?“ „Baltas balandėlis“ ir tt. Galiu pasiunsti ir kitur.

Kreiptis ant adreso:

Mr J. SLEZNIKAS,
5 Berthram St., Hackney Road,
LONDON.

Ypatičkai klube kas nedėdienį po pamaldų.

Printed by J. A. WALKER, Bellshill
Published by Rev. J. Norbut, Mossend.
Saturday, 18th July, 1915.

Bellshill

Theatre

DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI
PAVEIKSLAI.

Vaidinimai du kartu kas vakarą
ant 7 ir 9.

PIGIOS KAINOS:
3d 6d ir 9d